

שנה ח'

גליון מס' 382

פרשת אח"ק

ה'תשפ"ג

בית הכנסת לתורה ולתפילה שטפנשט
כולל אברכים לענין - לפגד"צ
כולל אברכים לתורה - אח"ק
רחוב משה'ל 13 בני ברק

תלמוד תורה

"תורת אמת" שטפנשט

ענין הלויים

כתות הת"ת

מכירת לשיבת קנענה כלל הסודית

ה'ת"ק 35 אלעד

בית הכנסת

בית שטפנשט ובעתים

בקר הצדק שטפנשט

רח"ב ובעתים

כולל אברכים * בית נוסף * מדרשה

* מרכז מו"ל ופיקוח

הכנסת אורחים ואש"ל ברומניה

מכתב פבר ואמירת תפילה שטפנשט

רח"ב אלוברג ש"ב * פאקסור איש - חומרה

מקומו תורה

מופעל קטורה דפסא

מקרא דשכח

עזר וסיוע למשפחות ברוכות ביו

התנים ושבתות השנה

אור מותח

שיעורי תורה ברחבי הארץ, כנס חיוק

וערבי יהדות לעם שבשדות, מושתתות

נחל המשיקים ומכיר הרבים

הספירה התורנית ומזוואן

הנצחת ידוהת חסידה

דובר התנאים שטפנשט

מכור תורה

"תורת אמת" שטפנשט

לחצות כתב וברשת הקדושה

לבת שטפנשט - וויזן - חכמי חומרה

מופעל האנימקולפיה

החכמי רומניה

מספרי המנוח יעקב להשיג

אנימקולפיה מלכות שבמלכות בית רוזין כ"ח

במשדד המוסדות

אמונת אמת - שטפנשט

רשמי קודש - וויזן

סגולות מלכים - נסין

ענין וכו'

היא ענין בית מילה

ח"ב ענין תפילה

ח"ב ענין נישואין ופזון טאין

לימוד ענין - ברכי הלימוד

כחור של משה - ענין שטפנשט עתיקים

אלבום עם ענין דוסיקס

יו"ל על ידי מכוון

"תורת אמת" שטפנשט

הצטרפו לקבוצת הגליון כל שבוע

בדוא"ר: 6160303@gmail.com

טלפון: 03-579-03-03

פקס: 03-616-5110

(הרה"ק * הרב * בעל התניא ז"ע)

מדוע צדיק ורע לו רשע וטוב לו?

את השעיר אשר עלה עליו הגורל לה' ועשהו חטאת (טו, טז). אמר מרן הרה"ק האדמו"ר רבינו מנחם מנחם שטפנשט: אמרים בשם הבעש"ט זצ"ל, 'מכלכל חיים בחסד', 'חיים' היינו צדיקים, שבמיתתם קרויים חיים. 'בחסד' פי' חרפה (וברשי ויקרא כ' י"ז, "חסד" לשון ארמי חרפה). שהם בבזיון וחרפה בעולם הזה. 'מחיה מתים ברחמים רבים', 'מתים' היינו רשעים שבחייהם קרויים מתים, ואותם מחיה ה' ברחמים רבים, שיש להם בעולם הזה כל טוב. ע"כ בשם הבעש"ט זצ"ל. וכבוד אבי מורי הרה"ק מרדכי זצ"ל אמר שמצא רמז לזה בתורה הקדושה (ויקרא טו, טז) "השעיר אשר עלה עליו הגורל לה' ועשהו חטאת", "חטאת" מלשון חסרון כמ"ש (מלכים א' כא) "אני

באר בשדה

גליון תורני מבית המדרש דקהל שטפנשט • מהנעשה ונשמע במוסדות שטפנשט

באר חפרוה שרים

ילקוט מותרות רבותינו הקדושים זע"א בפרשת השבוע

וכו' ולא רק זאת אלא אף בגדיו יהיו מיוחדים כתונת בד קדש ילבש וכו' כלומר הדרך אל הקודש צריכה הכנה ואינה סלולה בכל עת והו' כלל גדול לכל אדם בכל תחומי החיים ובפרט בעניני קדושה תמיד צריך הכנה.

השתמשות הנכונה במידות האדם

אחרי מות שני בני אהרן בקרבנות לפני ד' וימותו (טז). אמר הרה"ק האמרי חיים מו"ז'ניץ זצ"ל למד מפסוק זה רמזים לעבודת הבורא: 'בני אהרן' רומז על 'זכור מאין באת' היינו, שפלות עצמו, 'אחרי מות' רומז על 'לאן אתה הולך', 'בקרבנות לפני ה' לרמז על 'לפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון' היינו, גדלות הבורא, יש לזכור שצריך ליתן דין וחשבון, אבל יחד עם זאת לשמוח שזה לפני הבורא יתברך. 'וימותו' אפילו כאשר עומדים ברגע האחרון צריכים לשמוח על כך בבחינת ותשחק ליום אחרון לא ח"ו בעצבות כי שמחה היא שהוא בא והולך לקבל את פני השכינה לפני הבורא.

(אמרי חיים - וי'ניץ)

*

ואל יבוא בכל עת אל הקודש (טז, ב) עוד אמר ה"אמרי חיים": התיבות 'ואל יבוא בכל עת' עם התיבות בגימט' 'בעצבות' היינו שבעצבות אי אפשר לבא אל הקדש.

*

בזאת יבא אהרן אל הקדש (טז, ג) עוד אמר ה"אמרי חיים": 'בזאת' בגימט' 'גאות' היינו שיש זמנים ומקומות שיותר להשתמש ב'גאות' היינו בשביל צרכי קדש, 'ויגבה לבו בדרכי ה' (ר"ה כב, יז, ו).

קבלת יסורים באהבה

ידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן בקרבנות לפני ה' וימותו. ויאמר ה' אל משה דבר אל אהרן אחיך ואל יבוא בכל עת אל הקודש וגו' בזאת יבא אהרן אל הקודש בפר בן בקר לחטאת ואיל לעולה. (טז, א-א) הנה יש י"ד עתים לטובה וי"ד עתים לרעה ח"ו (קהל ג, ב-ח) ואם ח"ו באים יסורין על האדם אין לו לבוא בקובלנא לפני השי"ת מפני מה הוא טובל, אלא שצריך לקבל היסורין באהבה ויאמין באמונה שלימה, שזה הוא לטובה וזה מרומז בכתוב "אחרי מות שני בני אהרן", כי אחר שעשה ה' פרץ בבני אהרן והגיע לו יסורים כאלה, אזי אמר הקב"ה למשה 'ואל יבוא בכל עת אל הקודש' היינו להתפלל שיהיה כל העתים שלו רק לטובה, 'כי אם בזאת יבא אהרן אל הקודש' כי 'זאת' הוא לשון כמו שהוא, 'ויהא אזוי מיא איז' היינו שיהיה כל מקרה העתים שיתן לו הבורא ב"ה שווין בעיניו הן לטוב והן להיפך ח"ו, כי זה הוא רצון הבורא ב"ה שיאמין דכל מה דעבדי רחמנא לטב עבדי (ברכות ס:).

(אור ישראל - הרה"ק רבי ישראל מסאדיגורא ז"ע)

בגדי הלבן של הכהן הגדול ביום הכפורים

כתנת בד קדש ילבש (טז, ד) כידוע לבש הכהן הגדול ביום הכפורים בגדי לבן כמו שכתוב 'כתנת בד קדש ילבש', ולמה דוקא בגדי לבן? כדי להבין זאת יש להסביר את ההבדל שבין לבן לבין יתר הצבעים, הנה הלבן אינו צבע כשלעצמו אלא עצמיותו הוא לובן, אבל שאר הצבעים אין עצמיותם הצבע שלהם אלא שהם נצבעו אדום או וכדומה, ומה שמכבסים בגדי פשתן לבנים אינו אלא שעל ידי הכיבוס יתגלה הלבן ביתר שאת, וזהו

הכהן גדול וקוק לעזרה מבנ"י בתפילותם

ומאת עדת בני ישראל יקח (טז, ה) אמר הרה"ק רבי ישעיה'לה מפשדבור' כי יש כאן רמז למה שאנו אומרים בסדר העבודה ביו"כ 'הכהנים והעם העומדים בעזרה' דהיינו, שפעם עמדו בעזרה בתפלה ותחנונים שתתקבל עבודת הכהן הגדול ובלי עזר וסיוע מבנ"י לא יכול הכה"ג לגשת אל הקודש, וזה גם המובן 'הכהן הגדול מאחיו גדלוהו משל אחיו' (יומא דף י"ט) היינו גדלותו היתה משל אחיו שהאצילו מרוחו וסיעו בידו... וזה מרומז ב'ומאת עדת בני ישראל יקח', היינו, שברגע הגדול הזה היה צריך לעזרת עדת בני ישראל.

(עטרת שלמה - רבי ישעי' מפשדבור')

משה רבינו חשש שלא יקרה מקרהו כשל נדב ואביהו

וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן בקרבנות לפני ה' וימותו (טז, א). צל"ד מה דיבר ה' אל משה אחרי מות וגו', הלא אח"כ התחיל ענין חדש ויאמר ה' וגו' ודיבור הראשון לא נאמר מה דיבר? וביאר הגה"ק רבי שלום תאומים זי"ע רבה של שטפנשט: אלא הענין הוא כי לאחר שראה אב הנביאים ענין מיתת שני גדולי הדור שהיו בעיניו גדולים ממנו כמאמרז"ל (עין רש"י ג, א) שאמר משה לאהרן סבור הייתי שיתקדש השם בי או כך וכו', וראה שענין מיתתם היה מצד קרבנות לפני ה' דייקא ונתבטלו ממציאותם מצד עריבות השכלות דביקות במציאות הראשון, וירא משה לקרב אל דיבור ה' בחוששו שלא יארע לו כמותם ועגמה נפשו על ישראל כי מי ירעה צאן קדשים, לכן בא הדיבור אליו כמו עד כאן, ורמז לו שלא כמחשבותיו מחשבות תמים דעים, וזה שיעור הכתוב, וידבר ה' אל משה אחרי מות וגו', והענין בקרבנות לפני ה' ממש וימותו וירא משה לגשת, ודיבר ה' אליו. ומעתה אין להפסוק שום יתור הן בדיבור והן בומוותו כי הוא ענין חדש בפני עצמו, ואח"כ התחיל האמירה מדבר הצורך לאמר לאהרן שיתנהג אחר מיתת בניו וק"ל, והוא נכון.

(אור התורה - יומ"ט ז"א אייר תקפ"ה)

כלל גדול הוא: לכל עניני 'קדושה' צריך הכנה

בקרבנות לפני ה' וימותו (טז, א) ביאר הרה"ק ה'בית ישראל' מגור זצ"ל כי בני אהרן חשבו להרים את כלל ישראל למדרגתם מדרגה גבוהה, אך הם לא הצליחו בזה, כי המנהיגים צריכים להתאים את עצמם לפי מדרגת הדור ולא להיפך, כי אם להעלות את הדור למדרגה כה גבוהה כשלמה הרי נאמר (שמות כ, כב) "ולא תעלה במעלות על מזבחי אשר לא תגלה ערותך עליי", כלומר שלא לעלות גבוה מיד, כי אז יש חשש לנפילה חלילה, 'אשר לא תגלה ערותך עליי' כלומר הנפילה עלולה להיות גדולה. זאת היא כוונת הפסוק 'בקרבנות לפני ה' וימותו' שהתקרב יותר מיד למדרגות גבוהות, לכן נאמר מיד לאחר מכן 'דבר אל אהרן אחיך ואל יבוא בכל עת אל הקדש' וכו' כי בענן אראה על הכפרת' כלומר גם אהרן הכהן הגדול בחי' ה', אינו יכול לבוא בכל עת 'כי בענן' וכו' כי לפעמים יש שם בחינת ענן- שכינה, מדרגות גבוהות, אמנם כשיסור הענן או אז יכול לבוא ולא רק הענן מעכב אלא צריך הוא להכנות נוספות בפר בן בקר

ובני שלמה חטאים, הינו מי שעומדים לפני ה' הם חסרים מטוב העולם הזה, והשעיר אשר עלה הגורל לעזאזל, פירוש הרשעים, 'עמד חי' פ' שיש להם כל טוב.

(אמונת אמת - שטפנישט)

לעולם תהא שמאל דוחה וימין מקרבת

ונתן אהרן על שני השעירים גורלות (טז. ח) כתב רש"י: "מעמיד אחד בימין ואחד בשמאל". חז"ל אמרו שהיה זה סימן לטובה אם יצא הגורל לה' ביד ימין, וזאת כי השעיר לעזאזל נועד לדחות את פסולתם של ישראל ולטהרם מעוונותיהם, והשעיר לה' נועד לקרב את נשמות ישראל אל הקדושה ולהחזירם אל שורשם. ואמרו חז"ל 'לעולם תהא שמאל דוחה וימין מקרבת', ולפיכך יאה הדבר שהשעיר לעזאזל שהוא דוחה, יהיה ביד שמאל, והשעיר לה' שהוא מקרב יהיה ביד ימין.

(הרה"ק בעל אבני נזר מסוכטשוב)

בת"ב מי יוכל לאכול? וביזה"ב מי צריך לאכול?

ועניתם את נפשותיכם (טז. יא) היה הרה"ק ה'אוהב ישראל' מאפסא אומר: אלמלי הייתי בכוחי הייתי מבטל כל התעניות, יען כי חלושים המה בני ישראל, מלבד יום המר הוא 'תשעה באב', שמי יוכל לאכול בו, ויום הקדוש הוא 'יום כפורים' שמי צריך לאכול בו.

הגאווה גרועה מכל העבירות

השכן אתם בתוך טומאתם (טז. טז) היה הבעש"ט הק' אומר: מכאן רמז שמדת הגאווה היא הגרועה מכל העבירות, דהנה אצל חטאים נאמר 'השוכן אתם בתוך טומאתם' שאפילו בני ישראל שקועים בטומאת חטאיהם בכל זאת שוכנת השכינה בתוכם, ואלו אצל בעל גאווה נאמר 'גבה עינים ורחב לבב אותו לא אוכל' (תהלים קא ה) וחז"ל אומרים על זה 'אין אני והוא יכולים לדור בעולם'.

כל כולו קודש בלא נגיעות...

וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבואו לכפר בקודש (טז. יז) כתב הרה"ק רבי מאיר שפירא זצ"ל כי בהיכנס הכהן הגדול 'לפני ולפנים' למקום המקדש ביותר עליו להתכוון לגמרי לשם שמים ולא לשם כבוד או איוה הנאה אחרת, והיינו: 'וכל אדם', שום ענין אנושי אישי ונגיעה פרטית לא יהיה באהל מועד *.

באותו ענין כתב ב'דגל': "ואיש לא יעלה עמך בכל ההר ההוא" (תשא לה. א) כשאדם רוצה לעבוד את ה' בתמימות צריך הוא לחשוב ולדמות לנפשו שאין אדם בעולם אלא הוא וממילא לא תהיה לו שום פניה משום אדם להתפאר במעשיו, וז"ש 'ואיש לא יעלה עמך' אל תתאר לך אפילו שיש עוד איש בעולם וברוך זו י"ל 'וכל אדם לא יהיה באהל מועד לכפר בקודש', היינו שתדמה לך שאין שום אדם עוד בעולם בשעה שאתה נכנס לאהל מועד לעבוד עבודתך עבודת הקודש, וכן י"ל ובמקום שאין אנשים השתדל להיות איש השתדל להיות איש כאילו זה מקום שאין אנשים

(דגל מחנה אפרים בשם ר"ג מהורדנאק)

מעלת הטבילה בכל יום

ורחץ את בשרו במים (טז. כח) ישנם רבים שפקפקו בטבילה בכל יום, וכי מה הועילו חכמים בתקנתן שלא יהיו בני אדם מצויין... ואמר ע"ז הרה"ק מקאצק זצ"ל דמי שהולך למקוה בכל יום המקוה מטרה ומקדש אותו עד שאינו יכול להשתטות ולגשם עצמו יותר מידי, כי סגולה זהירות המקוה הוא לטהר הרעיון מכל 'מילי דשטותא' וממשיך דעת ויראת ה' ומקדש, ואילו הרב הקדוש היהודי זי"ע

אמר, דהוא משנה מפורשת (סוטה פ"ט מט"ו) טהרה מביאה ליד פרישות.

(ונהר יוצא מעדן)

הדרכה לקיום המצוות

ושמרתם את חוקותי... אשר יעשה אתם האדם וחי בהם אני ד' (יח. ה) רבינו הרה"ק האדמו"ר מסאדיגורה זי"ע פירש את הכתוב כך: 'ושמרתם את חוקותי' כשאדם שומר המצוה בקדושה, וטרם בוא המצוה הוא מצפה מתי יבוא לידו ואקיימנה, 'אשר יעשה אותם' וכשבא לידו הרי הוא עושה אותה באמת - 'אתם' אותיות 'אמת' - ע"ז הוא זוכה לכמה מעלות טובות, ואלו הן: א. 'האדם' להיות נקרא בשם 'אדם' היינו, המין המובחר שבמדבר. ב. 'וחי בהם' הוא מכניס חיות בהמצוה. ג. ובכל העשיה שלו שוכן ה"אני ד'".

לעשות המצוות ב'חיות' גדול

ושמרתם את חקתי ואת משפטי אשר יעשה אותם האדם וחי בהם אני ה' (יח. ה) אפשר לפרש 'וחי בהם' דהיינו שיעשה המצוות ב'חיות' גדול ויחיה נפשו בקיום המצוות שירגיש בנפשו גדול הזכיה שזוכה לקיים מצוות הבורא ב"ה. ולמשל איש עני ואביון שנתבשר שנפל לו הון עתק אזי ממש נכנס בו 'חיות' חדש, כן ויותר מכן צריך האדם לשמוח ולהחיות נפשו בגדול הזכיה של קיום המצוות, ובוה מתנישים כוחו של עמלק אשר הוא בא לקר את האדם מזו השמחה והחיות בקיום המצוה, כמו שכתוב (דברים כה. יח) 'אשר קרך בדרך', והנה מובא בספה"ק שבקיום כל מצוה מקיימין גם מצוות אמונה, שכיון שעושה המצוה הרי הוא מאמין בהקב"ה המצוה לעשות המצוה. וזהו שמסיים אני ה', רצה לומר שבקיום המצוה יכין שהוא מאמין בה' המצוה לעשות המצוה.

(דברי אמונה - ב"ק האדמו"ר מתולדות אהרן זי"ע)

גם מי שנכשל ביותר יכול להחזור בתשובה

קדושים תהיו כי קדוש אני ה' (יט. א) "בדבר ה' שמים נעשו ה' אמר ובחרת בחיים" מאמר זה נותן כח לאיש יהודי שיבחר בחיים, והיה לו אומץ להתגבר על יצרו. ה' אמר קדושים תהיו מאמר זה נותן כח לאיש יהודי להתקדש. התחלת הפרשה כתיב 'קדושים תהיו' ובסוף הפרשה כתיב עוד הפעם 'והייתם לי קדושים' וגו' ההתחלה הוא שאמרה תורה לאיש יהודי שיתקדש כי הוא חלק א' ממעל, ואח"כ כתיב בפרשה זו כל הפגמים והעוירות שאפיל אם נכשל ח"ו ורוצה להתחיל מחדש להתקדש מעתה ג"כ היכולת בידו, וזהו 'והייתם לי קדושים' אדם מקדש עצמו מלמטה מקדשין אותו מלמעלה (יזמא לט).

(בית אברהם - סלוניס)

לידע ולזכור כי כל הקדושה באה מהשי"ת

דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אליהם קדושים תהיו כי קדוש אני ד' אלקיכם. (יט. ט) 'דיבור' הוא לשון קשה, ומורה על בחי' יראה. ו'אמירה' שהיא רכה מורה על בחי' אהבה, וזהו 'דבר', 'ואמרת', 'קדושים תהיו', ורצונו לומר כי ע"י שתי המידות האלו 'אהבה' ו'יראה' תוכלו להגיע למדת הקדושה, אך יחד עם זה צריכים לזכור כי קדוש אני' שלא יתלה בעצמו ויאמר 'כוחי ועוצם ידי עשה לי החיל הזה', אלא 'זוכרת כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל' והקדושה באה אלקי מה'אני ד' אלקיכם".

(מורן הסב"ק מריז"ן זי"ע)

החלק הרוחני בטוב בעצמו והחלק הגשמי צריך שמירה

קדושים תהיו כי קדוש אני... איש אמו ואביו תיראו (יט. ב-ג) יבאר הקשר בין 'קדושים תהיו' ל'איש אמו ואביו תיראו', עפ"י מאמרם ז"ל "שלשה שותפין יש באדם הקב"ה אביו ואמו" (נדה לא) ומבואר שם שחלק ה' הוא הרוח והנשמה הניתנת בו, וחלק אביו ואמו הוא הגוף של האדם, וזהו שאומר השי"ת 'קדושים תהיו כי קדוש אני' מכח החלק שהוא מצדי אתם מסוגלים להיות קדושים, וזאת כי קדוש אני' ונשמתכם חצובה מתחת כסא כבודי והוא מטוהר בכל מיני טהרה ומסיבת חלקי אין לכם לפחוד כלל כי הכל רוחני, אך 'איש אמו ואביו תיראו' יש לכם לירא מצד החלק שקבלתם מאבא ואמא והוא הגוף המושך את האדם לכל מיני תאוות רעות ואת החלק הזה צריכים אתם לעבד ולשמור כראוי.

(מורן הסב"ק מריז"ן זי"ע)

להתיירא מפני החלק הגשמי

קדושים תהיו כי קדוש אני ה'... איש אמו ואביו תיראו (יט. ב-ג) איתא בשם הרב הצדיק היהודי הק' זי"ע לכאורה מה סמיכות זה לזה אמנם אמרו רבותינו זכרונם לברכה (נדה לא) שלשה שותפים יש באדם, הקדוש ברוך הוא, ואביו ואמו, הקדוש ברוך הוא נותן בו נשמה, ואביו וכו' וזה אומרו 'קדושים תהיו' לא מטעם אזהרה, אלא הוא הבטחה, ועל זה הדרך 'קדושים תהיו' כלומר מצד חלקי שאני נותן בכם נשמה, בודאי תהיו 'קדושים כי קדוש אני' ומצדי לא יעלה שום תורא על ראשיכם, אמנם מפני זה תיראו יש לכם לירא מצד האב ואם, שהם נותנים בכם את החלק הגשמי, מצד זה יש לכם לירא וזהו 'איש אמו ואביו תיראו' אבל מצד מתנתי בוודאי תהיו 'קדושים כי קדוש אני'.

(תפארת היהודי)

בכל המדרגות נחתמו ב'אני ה' אלקיכם'

קדושים תהיו כי קדוש אני ד' אלקיכם איש אמו ואביו תיראו... אני ד' אלקיכם אל תפנו אל האלילים... אני ד' אלקיכם. (יט. ב-ד) פסוקים אלו מורים על ג' מדרגות בגוי קדוש עם בני ישראל והחשוב חשוב קודם, ואלו הן א' 'קדושים תהיו' מורה על יחידי עם סגולה המקדשים עצמם אפי' במותר להם, וכפירוש הרמב"ן על פסוק זה, ועליהם בוודאי נכון לסיים 'אני ד' אלקיכם' ב' (פסוק ג): 'איש אמו ואביו תיראו' ואת שבתתי תשמרו' מדבר על כללות העם וסומי תורה ומצוות, החל ממצוות כיבוד אב ואם הגשמיים ועד מצוות שמירת שבת, ואכן נכון לסיים גם עליהם 'אני ד' אלקיכם' ג' (פסוק ד): 'אל תפנו אל האלילים' ואלהי מסכה לא תעשו לכם' שכוונתו על הנמצאים בשוליים, המוקצין שבעם שמקיימין בעצמם דבר זה לכל הפחות שאינם פונים אל האלילים ואינם ממירים דתם ח"ו, וגם עליהם חתם באות אמת 'אני ד' אלקיכם' וכמאמרם ז"ל "כל הכופר בעבודה וזה נקרא יהודי" (מגילה יג).

(מורן הרה"ק האדמו"ר מטשורטקוב זי"ע)

עתידין הצדיקים שהמלאכים אומרים לפניהן קדוש

קדושים תהיו כי קדוש אני ד' אלקיכם (יט. ב) איתא במדרש "קדושים תהיו, יכול כמוני תלמוד לומר כי קדוש אני" (ויק"ר כה. ט) בדרך רמז נראה לומר שחז"ל הורו לנו בדבריהם שיכול האדם להיות כמוני 'כביכול' - והאי 'יכול כמוני' לא מפרש בלשון בתמיה אלא בניחותא - ועפ"י מה דאמרו חז"ל אמר רבי אלעזר עתידין צדיקים שאומרים מלאכים לפניהן קדוש, כדרך שאומרים לפני הקב"ה קדוש קדוש וגו' שנאמר "והיה הנשאר בציון והנותר בירושלים קדוש יאמר לו" (ישעיה ד. ג) (בבא בתרא עה:) הרי אתה רואה שיכול כמוני וגם עליהם יאמרו

מעתה אומר המדרש: איך יכול האדם לזכות למדינה כה נשגבה ע"י ש"תלמוד לומר כי קדוש אני" פי' תלמוד לעצמך לומר תמיד 'כי קדוש אני' וממילא אם בוא יבוא היצה"ר לפתותו לדבר עבירה יאמר לו איזה פנים יהיה לי שיאמרו שקדוש חוטא, ולאידך גיסא אם היצ"ט יזרוהו לדבר מצוה יאמר בוודאי ראוי ונכון שאעשה כן כי קדוש אני ולי נאה ויאה לעשות דברים טובים וברוך זה יוכל להשיג מדת הקדושה.

(מרו"ק הסב"ק מרדכי'ן ז"ע)

הוכחה רק בריצוי ונחת

הוכח תוכיח את עמיתך (יט. יח.) אמר הרה"ק היהודי הק' מפרשיסחא ז"ע כי קבל דברי הרה"ק רבי דוד מלעליב ז"ע שלא להוכיח עוד אנשים בדברי תוכחה ובחזק יד תקיפה כדי להשיבם בתשובה שלימה לפני השם יתברך ברוך הוא, כי אם להתהלך עמם בדברי ריצוי ובנחת, ולקרב את לבם באהבה ואז יתעוררו לעוררם ליראת שמים.

(תפארת שלמה)

מי ראוי להיות מוכיח בשער

הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא (יט. יח.) רבים המוכיחים והדרשנים המקטרגים של ישראל עם קדושים ומזכירים להם חטאיהם בכל עת, אולם לא כן היא דרך המוכיח האמיתי, היודע כי אין ישראל חוטאים מצד שהם רוצים בחטא, אלא משום שהם נתרחקו מאביהם שבשמים, ואין הם צריכים אלא לחזור ולהתקרב אל בורא העולמים, ועל ידי כך יפרשו ממילא מן החטא, דומים שני סוגי המוכיחים הללו לאותם שני שרים שצוה עליהם המלך להיות צוותא לבנו שסרח עליו ושלחו המלך מעל פניו, וכשנתמשך הזמן והבן שהיה רחוק מאביו המלך המשיך להתנהג שלא כראוי לבן מלך. בא אחד השרים אל המלך והלשין לפניו על בנו שהוא מתנהג שלא כשורה, גם השר השני בא אל המלך לספר הנהגתו של בנו, אולם כמה שונים היו דברי האחד מהשני הראשון בא לקטרג, ואילו השני הבליע בתוך דבריו את צערו, על שהבן אינו מתנהג כשורה מסיבת היותו מרוחק מהמלך, שזו גרמה לו לשכוח נימוסי מלכות ומנהגיה, ואין מן התימא שהוא מתנהג כך. וכשמע המלך את דברי השר השני מיד נתמלא רחמים על בנו וקרבהו. כך הבא להוכיח את בני אברהם יצחק ויעקב צריך לכלול עצמו עמם, וזה שאמר הכתוב 'הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא', היינו תוכיח - כשהגך רוצה להוכיח - תוכיח מקודם גם את עצמך, לפני שתוכיח את עמיתך, ואז לא תשא עליו חטא.

(רבינו הבעל שם טוב ז"ע)

ואהבת לרעך כמוך כיצד ?

ואהבת לרעך כמוך (יט. יח.) כיצד אפשר לקיים מצוות ואהבת לרעך כמוך כשרעך זה עושה לך רעה? אמר הרה"ק הרבי'ר שמעלקא מניקשלבא ז"ע: דע שכל נשמות ישראל נשמה אחת הן, והוא נשמת אדם הראשון וכללות נשמות ישראל הן ניצוצות מנשמתו כמו שכתוב בספרים. ואתה הגע בעצמך, אדם שחבל בעצמו בשוגג, יטול מקל ויכה את ידו שחבלה בו בעצמה, האם לא יהיה לצחוק בעיני הבריות? כי הרי כאשר הוא מכה את ידו הוא מעניש את עצמו ומוסיף כאב על כאבו, כך ממש הוא ענין אהבת החבר שהרי הוא עצמו נפש אחת

עם חברו וחברו עם חברו וכך עם כל כלל ישראל ואם אחד מישראל נותן לך מכה הרי זה כאלו הוא חבל בעצמו מבלי דעת, ואם ישלם לחברו רעה תחת מכתו נמצא כאלו הוא מעניש את עצמו, משום כך על איש מישראל לדעת כי אם אחד עושה לו רע אין הוא עושה זאת מדעת עצמו אלא הכל מו' יתברך בא לו והרבה שלוחים למקום ואל יגרום לו מקרה זה למעט את אהבתו לחברו.

ג' מדרגות ב'אהבת ישראל'

ואהבת לרעך כמוך (יט. יח.) יש לדעת ולהבין מהו כוונת השי"ת המצווה את האדם שיאהב את כל אחד ואחד כמו שאוהב את עצמו, וכי יכולים לדרוש שאדם המקיים תורה ומצוות שיאהב את הצדיק וגדול הדור כמו שאוהב את ה'חוטב עצים' והאיש ההמוני בשוועה? ובכדי להבין זאת מדגישה לנו התורה להוסיף במצוה זאת, שיהיה האהבה 'כמוך', כלומר, כשם שבגופו של האדם יש הבדלים רבים בעצמותיו ואבריו כמו הראש, הלב, העינים, הידים ורגלים ועוד, והנה את ראשו לבו ועיניו יאהב האדם ביותר וישמרם בכל עת מכל פגע כאב ומחלה, בידעו אשר בלעדם 'עולם חשך בעדו', ושאר האברים כמו הידים ורגלים יאהבם ג"כ וישמרם מכל מחלה וכאב, אך לא בשמירה יתירה כמו את הראש והלב, וכן בכל אבר ואבר לפי ערך חשיבותו ונחיצותו, עד כדי כך שהשערות והצפרנים אם כי יחשבו ויאהבו שלא יתלשו ממנו בכח בעודן מחוברים בגופו, כדי שלא יכאב לו, אבל בבוא העת הרי שהאדם בעצמו יגזום לריבוי השערות והצפרניים כשיגדלו, כן הוא הדבר לגבי כללות ישראל, יש בהם אנשים שצריך לאהוב אותם כדוגמת 'ראשו לבו ועיניו' והיינו 'ראש העדה' שהוא בחינת 'צדיק הדור', ו'עיני העדה' שהם התלמידי חכמים המובהקים שבדור, כמו"כ סתם תלמידי חכמים או בעה"ב ריאם וחסידים כל אחד לפי דרגא דיליה, ע"ד דוגמת שאר אבריו אך לדאבונינו יש בהם גם גרועים ואפי' רשעים שאין עצה אחרת אלא להפרידם כמו הצפרניים והשערות הארוכים והזו טובת כלל ישראל והוראה זו אנו למדים מתיבת 'כמוך'.

(מרו"ק הסב"ק מרדכי'ן ז"ע)

ואהבת לרעך כמוך אני ה' (יט. יח.)

הרה"ק רבי שלום יוסף ז"ע מרוז'ין בעל ה'רשפי קודש' היה אומר: העולם אומרים על אבי כ"ק אדמו"ר תפארת ישראל זצלה"ה מרוז'ין שהיה לו מדת סבלנות, ועל הרה"ק מאפסא זצלה"ה שהיה לו מדת אהבת ישראל. ואחר הסתלקות של הרה"ק הקדוש מאפסא ז"ע לקח אבי גם כן מידת אהבת ישראל. והוסיף בפה קדשו: אני אצייר לכם עד היכן הגיעה אהבת ישראל אצל אבי הקדוש זצלה"ה, כי אני בעת שאני רואה לאיש ישראל, אפילו לאחר שעשה עבירה רח"ל, הייתי מנשק לו כל איבריו. אך זה אינו עדיין אפילו אפס קצהו של אהבת ישראל שהיתה לאבי ז"ל.

(רשפי קודש - רז"ו)

שני יהודים האוהבים יחד גורמים ליחוד ה'

'ואהבת לרעך כמוך' (יט. יח.) כתב הרה"ק רבי דוד מניקולייב ז"ע תלמיד הבעש"ט 'ואהבת לרעך כמוך', כל אדם אוהב את עצמו ואינו נותן למי שהוא שיקטרג עליו למרות מה שיועז הוא בעצמו כי מלא הוא עוונות חטאים ופשעים כרמון, וכך צריך הוא לאהוב כל אדם אחר כמוהו, ואהבת לרעך כמוך אני

ה' וכך אומר השי"ת לכל יהודי: אם אוהב אתה את רעך היהודי וחושב אתה באמת בלב תמים כי הוא כמוך עומד אתך במדרגה אחת, לא שאתה גבוה ממנו ועולה עליו במעלות ובמידות אלא שהוא עומד עמך יחד זה על יד זה בשורה אחת אזי משני יהודים (יוד"ה) כאלה שאהבה תמימה והשוואה גמורה שריה ביניהם 'אני יי', מתמלא משניהם יחד שמו של הקב"ה.

אהבת ישראל

אמר היהודי הק' ז"ע: לכל דבר שבעולם יש לו מבחן (פראבץ) לידע אם טוב הוא, ומה הוא המבחן של איש הישראלי לידע אם הולך בדרך הישר בדרכי השם יתברך? ואמר: הבחינה הוא 'אהבת ישראל', היינו שהאדם יבחון את עצמו האם נתגדלה אצלו אהבת ישראל היום מיום האתמול סימן הוא שנתעלה בעבודת השם יתברך. וזו היא בחינה אמיתית בעבודתו ה'.

(תפארת היהודי)

לחזור בתשובה בעוד כוחו במתניו, ולהזהר מאוד בדיבורו

מפני שיבה תקום (יט. לב) היינו לפני שתגיע לגיל שיבה 'תקום', תקום לדעת ולהתבונן במעשיך ולעשות תשובה. והיו צדיק (יט. לו) שיהי הן שלך ולאן שלך צדיק, (ב"מ דף מ"ט) הכוונה היא לא רק שיקיים האדם מוצא שפתי אלא שישקול כל הגה שהוא מוציא מפיו בפלס מאוני השכל, באופן שכל דבריו יהיו צודקים בין כשהוא אומר הן, ובין כשהוא אומר לאו.

(הרה"ק רבי פנחס מקוריין ז"ע)

לשוב בטרם בוא ימי הזקנה

מפני שיבה תקום והדרת פני זקן (יט. לב) עפ"י מה שאיתא בזוה"ק מפני שיבה קודם בואם של ימי הזקנה תקום בתשובה. יש לרמוז תק"ם ר"ת תענית ק"ל מ'מון, שהם תשובה תפלה וצדקה. והדרת פני זקן היינו אותיות הקודמת לזק"ן שהם צ"ם לעשות לפני הזקנה הינו לצום ולשוב בתשובה בטרם בוא ימי הזקנה שאז כבר קשה להתענות.

(הרה"ק מוישאואר ז"ע)

פוחד כל היום מבורא כל העולמים

ויראת מאלוקיך (יט. לב). המנהג היה אצל הס"ק מרוז'ין שכל יום אחה"צ היה נוסע לטייל באויר הצח, והיה לוקח אחד מבניו שיסעו עמו, יום אחד הגיע תורו של הרה"ק רבי אברהם יעקב מסאדיגורה, והוא היה דרכו לאחר תפילת שחרית להסתגר בחדרו ולישב בט"ת דר"ת עד לפנות ערב, ומשהתאחר מלהגיע לטיול, שלחו אחריו לקרא לו, כיון שקראו לו מיהר וחלץ התפילין ורץ אל המרכבה, וברוב חולשתו כשהגיע נפל והתעלף. במקום השתררה בהלה גדולה, אולם לאחר שעוררו מעלפונו אמר כי אין סיבה לדאגה, אלא חולשתו נבעה מזה שעדיין לא בא דבר אל פיו. הוכיחו אביו מרו"ק מרוז'ין ואמר לו: מדוע אינך לומד מאחיק הק' רבי מנחם נחום [משטפנשט], הוא ממחר להשכים לעבודת הבורא, מתפלל, אח"כ טועם משהו ונשאר לו כל היום זמן לפחד ולהתיירא מבורא כל עולמים.

(כ"ק האדמו"ר רבי יצחק מבאהוש)

סגולות מלכים

סגולות מרן הגר"ח קנייבסקי זצ"ל פרק ה'

לקראת יום ההילולא קמא דמרן הגאון רבינו חיים קנייבסקי זצ"ל אספנו סגולות שנשמעו
מפ"ק בענינים שונים, אוסף הסגולות יחודי ומרתק במינו וכל סגולותיו נסובו סביב התורה
משוש חייו כל הימים וכך נהג תמיד להסמך סגולותיו בלימוד התורה.

תוספת עמקות תוספת רפואה

אף כשדבר לא עזר בפעם הראשונה, אומר רבינו
לחזור על הדבר שהציע, וללמוד אותו בתוספת
עמקות ואז יועיל הדבר.

מעשה היה באחד שבא לרבינו שיש לו כאבים
ברגליו, אמר לו רבינו שילמד כיצד הרגל בבלי
וירושלמי, אחר זמן חזרו שוב הכאבים ובא שוב
לרבינו ושאלו מה יעשה? אמר לו רבינו שכעת ילמד
את הגמ' עם המהרש"א, ואמר רבינו שהמהרש"א
הוא לימוד מאוד יפה, והחזו"א המליץ מאוד ללמוד
מהרש"א. ואמר לו רבינו: "אמנם המהרש"א הוא
קשה אבל לא עליך המלאכה לגמור".

הלימוד סגולה לשינה

גם לצד השני אומר רבינו לשואלים שהלימוד הוא
סגולה לכל הדברים, וכדלהלן, וגם לגבי שינה מציע
רבינו את הלימוד, אחד שהגיע לרבינו ואמר לו שיש
לו פחדים בלילה ולא מצליח להירדם, אמר לו רבינו
שיתחיל ללמוד ויראה שמיד ירדם.

וכך אומר להרבה ששואלים על נדודי שינה
שילמדו ומיד יירדמו... [עוד על סגולות להרדם ראה
בגליונינו מספר 378]

לומר המפיל

לעיתים אומר רבינו שאי שינה מגיע מאי קיום
הדין... הגוף פשוט מחכה שיקיימו את ההלכה,
ואומר רבינו שפשוט לזכור המפיל, וכמה פעמים
סיפרו אנשים שאכן הועיל להם.

כשיש יסורים יש לדעת שזה לכפרה

אמנם אוחז רבינו שכשיש לאדם יסורים, עליו
לדעת שזה לכפרה ולקבל את זה באבהה.

ורבינו עצמו כשלא חש בטוב והיה בחולשה
גדולה, שמעו אותו אומר ביראת חטא כמה פעמים:
יהי זה כפרה לכל חטאי ופשעי שחטאתי לפניך.

דאגה מיסורים

באחד הימים ערך רבינו ביקור חולים ליהודי יקר
שחלה מאוד, היהודי סבל מחמת חוליו יסורים רבים,
ואמר לרבינו שדואג מאוד מחמת היסורים, אמר לו
רבינו: למה לדאוג? הרי היסורים ממרקים עוונותיו
של אדם.

מה היעוד שלי בחיים

ליהודי שהגיע לרבינו ואמר לפניו שאינו יודע
מה היעוד שלו בחיים...? אמר רבינו: ללמוד תורה,
שאל היהודי מה זה אומר? אמר לו רבינו שיש
לפניו הרבה יעוד... גמ' רש"י תוספות, רמב"ם שו"ע,
ושדבר ראשון יתחיל את מילוי היעוד עם גמ'.

להינצל מפגעי הטכנולוגיה

גם בכל נושא של סגולה ושמירה, אוחז רבינו
שהפתרון הוא בלימוד התורה והמוסר.

אחד בא לרבינו לשאול מה צריך לעשות כדי
להינצל מכל הפגעים שמסתובבים היום בינינו?
אמר לו רבינו שהעצה לכל היא יראת שמים! שאל
לרבינו: ואיך מגיעים ליראת שמים? אמר רבינו
שילמד מוסר כגון בספר מסילת ישרים.

לאברך אחר ששאל איך איזה ספר ללמוד כדי
שיזכה ליראת שמים, השיב רבינו על ספר ראשית
חכמה.

[גם ידוע שהסטייפלר עצמו המליץ לבנו רבינו זצ"ל בתור
בחור צעיר ללמוד ראשית חכמה בין השאר, וגם הוא עצמו הרבה
להמליץ לנכדיו ללמוד בספר זה, והיה אומר שזה כדאי מאוד].

ממה אדם נראה טוב

דניאל פ"א ח וַיֵּשֶׁם דָּנִיֵּאל עַל-לְבָבוֹ אֲשֶׁר לֹא-יִתְגַּלֵּל
בְּפֶת-בַּגְּ הַמֶּלֶךְ וַיִּבְנֵי מִשְׁתֵּיו וַיִּבְקֹשׁ מִשֵּׁר הַסְּרִיסִים
אֲשֶׁר לֹא יִתְגַּלֵּל וַיֹּאמְרוּ שֵׁר הַסְּרִיסִים לְדָנִיֵּאל יָרָא
אֲנִי אֶת-אֲדֹנֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר מִנָּה אֶת-מַאֲכָלָם וְאֶת-
מִשְׁתֵּיתָם אֲשֶׁר לָמָּה יִרְאָה אֶת פְּנֵיכֶם וְעֲפִים מִן
הַיִּלְדִּים אֲשֶׁר פְּגִילְכֶם וְחִיכָתָם אֶת-רֹאשֵׁי לְמֶלֶךְ, יב
נִס-נָא אֶת עֲבָדֶיךָ יָמִים עֲשֶׂרָה וַיִּתְּנוּ לָנוּ מִן הַחֲרִיצִים
וְנִאֲכָלָה וּמִמֶּיךָ וְנִשְׁתָּה, טו וּמִקְצֵת יָמִים עֲשֶׂרָה נִרְאָה
מִרְאֵיהֶם טוֹב וּבְרִיאֵי פֶשֶׁר מִן כָּל הַיִּלְדִּים הָאֲכָלִים
אֶת פֶּת בַּגְּ הַמֶּלֶךְ.

אמר רבינו דהדבר קשה דהנה "פת בג" כתוב
בחז"ל שזה היה בשר וחלב, ועל זה ודאי אין
חיוב למסור את הגופש, ואיך הכניס עצמו לסכנה,
ולהסתמך על נס, ועוד איך אומר כזה דבר יתגאל על
פת המלך, הא הוי בזיון למלך ויהרגו על זה, ואמר
לפרש דאמר להם וכי אתה סבורים שמה שבן אדם
נראה טוב זה מאוכל, הדבר אינו כן, אלא טוב נראים
רק בזמן שטוב לבן אדם, שיש לו נחת ושמחה, וא"כ
מה אתה רוצה שאני יאכל פת המלך, אדרבה הדבר
יגרם לי צער, ואם אתה רוצה שנראה טוב נאכל
מהזרעים, ובהכי מיושב דרך הסביר שלטובת הענין
לא כדאי שנאכל הפת.

וכדמצינו בירושלמי (שקלים י"ג ב') ר' אבהו אתי
לטיבירא חמוניה תלמידיו דר' יוחנן אפוי נהורין
אמרן תלמידים לרבי יוחנן אשכח רבי אבהו סימא
אתא לגביה א"ל מאי אורייתא חדתא שמעת א"ל
תוספתא עתיקא קרא עליה חכמת אדם תאיר פניו.
הרי שבן אדם נראה טוב מדבר שמשמחו.

וכן מצינו בנדרים (דף מ"ט ב') אלא חכמת אדם תאיר
פניו.

סגולה למגיע לגיל עשרים

רבינו השיב לאחד ששאל בענין אם לעשות
משמר [להיות ער וללמוד כל הלילה] בלילה שבו נעשה
בן עשרים, רבינו השיב לו וז"ל הפרדס לר' לייב
עפשטין זקנו של החזו"א אף כ' קבלתי מר"א שבליל
הנכנס לכ"א שנה שלמות כאשר יבקש רחמים כל
אותו הלילה, יצליח ויעלה בכל מיני מעלה, והוא
בדוק ומנוסה.

לאהבת ישראל - מלימוד התורה

רבינו חזר ואומר העיקר לשבת וללמוד, אחד
שאל איך מגיעים לאהבת ישראל: השיב על ידי
לימוד התורה, מגיעים לכל הדברים הטובים.

לימוד מוסר וארץ ישראל

בחור שצריך לנסוע לחו"ל שאל את רבינו מה
יעשה להנצל מהנסיונות שישנם שם, אמר רבינו,
הדבר הראשון הוא להיות שקוע בלימוד, והשני
ללמוד מוסר, והשלישי לחזור לארץ ישראל.

מצבות מספרות

מאוצרותיו של הרב אברהם יעקב סלמון שליט"א
רב דקדוק שטפנשט

חכמי
רומניה

מצבת קברו בתוך האהל המיוחד בבית
העלמין דז'ורז'ולוי בבוקרסט

נוסח מצבתו באהל ציונו בבית"ח
בבוקרשט:

פ"ג

הרב הגאון הצדיק האבד"ק אדזשוד
ר' מרדכי לאנדמאן בה"ר הצ' רבי אורי
זצ"ל מפאדילוי, חתן הרה"צ ר' יחיאל מיכל
האגר זצ"ל מסטרוזניץ. מגזע הצדיקים הק'
השרף ר' אורי מסטרעליסק והחזוה
מלובלין
האהבת שלום מקאסוב, והשר שלום
מבעלזא זצ"ל
והה"צ ר' משה ליב מסאסוב זיעוכי"א
נפ' ער"ח אייר שנת תשי"ט
ת.נ.צ.ב.ה.

MARELE RABIN
MOTEL LANDMANN
Din. ADJUD

הגה"צ רבי מרדכי לאנדמאן זצ"ל
רב ואב"ד דק"ק אדז'וד - רומניה

נסתלק ער"ח אייר תשי"ט ומנו"כ בבית העלמין דז'ורז'ולוי בוקרסט

באר בשדה - שטפנשט

יחסן מפואר

רבי מרדכי לאנדמאן זצ"ל נולד בשנת תרכ"ה לאביו הרה"ק הגאון הצדיק רבי אורי לאנדמאן רב ואב"ד פאדולואי זצ"ל (אודותיו ראה בבאר בשדה גליון 96), והיה מגזע רם היחס, מצד אביו היה נכדם של הרה"ק ה'שרף' מסטרעליסק מי שרבי אורי נקרא על-שמו, בהגיעו לפרק 'האיש מקדש' נשא את זו' בת-קדושים בתו של הרה"ק רבי יחיאל מיכל האגר מסטרונניץ, בנו של הרה"ק רבי דוד מזאבלטוב בן הרבי הק' ה'אהבת שלום' מקוסוב וחתנו של הרה"ק הרבי ר' משה לייב מסאסוב, וחתנו של הרה"ק השר-שלום מבעלזא וכן היה צאצא לה'חוזה' הק' מלובלין, זכותם תגן עלינו.

יורה יורה וידין ידין

בצעירותו קיבל תעודות סמיכה "יורה יורה וידין ידין" מאת גדולי הרבנים בפולין וגליציה.

באדז'וד שברומניה

רבי מרדכי שימש כרב ודומ"צ וגם כאדמו"ר פועל ישועות בעיר אדז'וד, במשך כשישים שנה בין השנים ת"ס - תשי"ב. יצויין כי העיר אדז'וד נודעה לתהילה בעיקר עם התיישבותו של הרה"ק רבי אברהם יהושע העשיל זי"ע בנו של הרה"ק האדמוה"ז רבי יצחק מברוש זי"ע וחתנו יחידו של מרן הרה"ק אדמוה"ז משטפנשט זי"ע א.

בבוקרשט הבירה

בשנת תשי"ב עבר רבי מרדכי בבוקרשט שם קיווה לקבל דרכון ואישורי עליה לארץ הקודש, אולם משראה שסורב מלקבל 'דרכון' החליט להשאר בבוקרשט, כאן פתח את בית מדרשו בו הרביץ תורה ויראת שמים, כאשר רבים באים ופוקדים את ביתו לעצה ולברכה. עד הסתלקותו בכ"ט ניסן תשי"ט. רבי מרדכי הוכר כיהודי מורם מעם ובעל שאר רוח.

מחבר הספר "עשר קדושות" הרה"צ רבי ישראל ברגר שכיחן בבוקרסט (ראה אודותיו בבאר בשדה גליון 127) מכנה אותו "הרב

המאור הגדול החסיד בנן של קדושים מורינו הרב מרדכי לאנדמאן האבד"ק אדז'ושאד" וכו'.

בדרכי חסידות

רבי מרדכי היה חסיד בלב ונפש של מרן רבינו הק' רבי אברהם מתתיהו זי"ע משטפנשט, בדברים משובבי לב הוא מתאר את שמחת נישואי בן נחום מאיצקאן בן הרה"ק מאדז'וד - מי שהיה מיועד לשבת על כסא דודו מרן הרה"ק זי"ע משטפנשט - עם בתו של הרה"ק ה'גנזי ישראל' מטשורטקוב:

רבי מנחם נחום מאיצקאן נז' בשנת תרל"ט מצעירותו התבלט כעילוי גדול ומי תמיד עצום אשר השתלב בכל מקצועות התורה בני גלה ובנסתר וגם חכם גדול בשאר החכמות ואף כתב כמה קונטרסים ברוח זו לרומם קרנה של תורה לעי' מן שאר החכמות. כשהגיע לעת דודים נשא לאשה רבי' בנית מרים בת רבי ישראל מטשארטקוב, תיאור מהי' תונה מוסר הרב יצחק חכם ע"ה מה ששמע מזקני הח' סידים שהשתתפו בה, וההרג' שה שניתן להרגיש מדבריהם שהי' בבחי' "מי שלא ראה הח' תונה המפוארת הזאת לא ראה חתונה ושמחה מימיו". הח' תונה התקיימה בטשארטקוב אחרי פטירת סב החתן הרה"ק רבי יצחק מברוש שנסתלק י' אלול תרנ"ו, בהשתתפות עשרות אלפי חסידים שהגיעו מכל קצוות תבל מגאליציה פר' לין רומניה בוקובינה ואף מא' מעריקא כשבראשם יושבים ומשתתפים מלבד המחותנים: אדה"ז מטשארטקוב, דוד החתן רבי אברהם מתתיהו משטפנשט, האדמו"רים לבית ריז'ין, הפחד יצחק מבאיאן, האור ישראל מסאדיגורה, בני אדה"ז מברוש, האהבת יש' ראל מוויז'ניץ, זי"ע, ועוד. בטשארטקוב התכוננו להחתן נה כראוי, זמן רב לפני החתן נה כבר החלו ההכנות לקליטת המזונים, את החופה בנו עוד כחודש לפני החתונה, כשהיא מגודרת במלט ועצים מסביב, כי אחרת היה חשש שלא תוכל להחזיק מעמד מרוב הלחץ מההמון שיגיע להחתונה.

מספר היה הרה"ג החסיד רבי מרדכי לאנדמאן אבד"ק

מצבת בתו וצאצאיו הי"ד שלא זכו לקבר ישראל, הונצחו בתוך האהל שלו בבוקרסט על קיר האוהל הונצחה בתו שנספתה בשואה עם כמה מצאצאיה הי"ד, וזה נוסח המצבה: גם לזכר נשמת בת הנפטר האשה החשובה מ' מלכה בת הרב הגה"צ ר' מרדכי ובתה הבתולה הנעימה מ' רחל ובנה הילד אריה לייב עה"ש ב' המופלג בתור"ש מוה"ר ישראל טרייטל שנהרגו על קדושת ה' בשנת תש"ד ע"י הרוצחים הפשיסטים ושלא באו לקבורת ישראל ת.נ.צ.ב.ה.

מכתב שכתב בתקופת רבנותו באדז'וד

מצבת בנו רבי שלום לנדמן זצ"ל בבית העלמין חולון

אדו"ד: סדר הישיבה בהשלחן הטהור היה כדלהלן החתן במרכז, מצדו האחד ישב הס"ק אדה"ז מטשארטקוב ועוד רבנים אדירי תורה, מצדו השני של החתן ישב דודו הרה"ק רבי אברהם מתתיהו משטפנשט ולידו אבי החתן מאדו"ד, ואח"כ ריו כמה וכמה אדמו"רים, בני המשפחה, ורבנים ידועים ומפורסמים, כי מלבד האדמו"רים הנ"ל נראו מסובים אצל השולחן גאונים מופלגים כמו המהרש"ם מבערז'אן, רבי מאיר אריק, רבי אברהם מנחם שטיינבערג מבראד ועוד. גם אמר רבי מרדכי לאנדמאן: שמתי לב לראות איך שרבינו הרה"ק רבי אברהם מתתיהו זי"ע לא הסיר עין במשך כל הזמן מלהביט בצורתו והנהגתו של דודו אדה"ז מטשארטקוב עכ"ל.

אחרית ימיו

בתקופת חייו האחרונה חלה רבי מרדכי את חוליו, אשר ממנו נפטר כעבור תקופה קצרה ונלקח לבית עולמו זקן ושבע ימים, והוא בגיל 94 לחייו. רבי מרדכי זצ"ל נסתלק בכ"ט ניסן ער"ח אייר דשנת תשי"ט, ונטמן לאחר הלוויה רבתית באוהל מיוחד בבית העלמין של בוקרשט ושם מנוחתו כבוד.

בניו אחריו

הותר אחריו את:

א. בנו הרה"צ ר' דוד לאנדמאן חתן ש"ב רבי צבי לאנדמאן מבאקוי, רבי דוד שימש כרב ואדמו"ר בבוקרשט עוד בחיי אביו, ובשנת תש"ך זמן קצר לאחר פטירת אביו עלה לארצנו הק' והתיישב בעיר נתניה.

ב. בתו מרת מלכה זוג' הגה"צ רבי ישראל טרייטל בן הגה"צ רבי יצחק מאיר מקאשוי מראשי 'תפארת בחורים' בבודפשט, עליו מסופר כי אחר כיבוש הנאציים את הונגריה נמלט בעור שיניו והגיע לנייטרא שם התיישב בבית המדרש ועסק בתורה ותפילה כל היום בהתמדה ובהתעוררות, אך בסופו של דבר גם הוא לא ניצל ונתפס על ידי הנאציים שרצחוהו נפש הי"ה. זו' מלכה שניסתה לברוח מבודפשט יחד עם שני ילדיה כשמגמת פניה אל נייטרא על מנת להתאחד עם בעלה נתפשה בגבול ע"י הפאשיסטים הנאציים ששלחו אל אושוויץ שם העלום על מזבח קידוש ה', הי"ה.

ג. בנו הר"ר שלום ז"ל זכה לעלות לארצנו הק' והתיישב ברמת-גן, שם היה מרביץ תורה בבית הכנסת ואף היה לעיתים תכופות יורד לפני התיבה ומכבד את ה' מגורו. נלב"ע בח' סיון תשל"ד ומנו"כ בבית העלמין בחולון.

לוח מצבת קברו בבית העלמין בבוקרשט

נפטר זקן רבני רומני הרב ר' מרדכי לאנדמאן ז"ל

קהל רב השתתף בהלווייתו של זקן הרבנים ברומניה הרה"צ ר' מרדכי לאנדמאן זצ"ל שנפטר בשיבה טובה בבוקרשט אחרי מחלה קצרה.

הנפטר היה אב"ד בעיר אדו"ס שנים רבות, נצר מגזע רבנים ואדמו"רים — ה"חזו"ה מלובלין וה"שרף" מסטרליסקה. גדול בתורה ובמעשים, הצטיין במידת הכנסות אורחים ואהבת הבריות.

לפני כמה שנים בא לבוקרשט במ"גמה לעלות ארצה ולהצטרף למש"סחתו ומשלא קיבל דרכון נשאר במ"קום והמשיך להרביץ תורה ברבים ולעשות נפשות לתורה ולציון. נסמך לרבנות על ידי גדולי הרבנים בפולין וגאליציה.

ינעמו עליו רגבי אדמתו, ומשפחתו האבלה תנחם בנחמת ציון וירוש"לים. תנצב"ה.

הרב ש. לאנדמאן

מתוך עיתונות התקופה על פטירתו

תמונות ומסמכים: ארכיון מכון תורת אמת שטפנשט ודוברות האגודה למקומות הקדושים ברומניה